

Çocuklar Neden Yalan Söyler?

Yalan, doğru olmayan gerçeğe uymayan söz anlamına gelir. Çoğunlukla gerçeği gizleyip karşı tarafı aldatmayı içerir ve kişinin karşısındaki insan tarafından kabul görmeyeceğini düşündüğü gerçeklerin yerine konan, kabul edilebilir gerçek olmayan söylemler olarak karşımıza çıkar. Yetişkinler olarak hem geçmişte hem de günümüzde yalana başvurduğunuz anları bir düşünün. Öğretmenden ya da işyerinden izin almak için üst kuşak ebeveynlerini hasta edenler de vardır aranızda, çocuğunu bir konuda ikna etmek için beyaz, masum yalanlara başvurular da.. İnsanların yalan söylemesinin altında yatan temel sebepler ya cezadan kaçmak, ya da kazanç sağlamaktır. Bu kazanç maddi ya da manevi (ilgi, sevgi, sosyal statü , vb.) olabilir.

Yaş gruplarına göre yalan söyleme nedenleri değişebilir

Çocuklara baktığımızda ise, yaş gruplarına göre gerçek dışı söylemlerin motivasyonu ve nedenleri farklı olabilir. Örneğin, 3 yaşında bir çocuk hayalindeki şeyleri gerçekmiş gibi anlatabilir, bu hayal ürünleri bir durumu gizlemeyi içermez ve o nedenle yalan olarak değerlendirilmemelidir. Bu durum gelişimsel sürecin bir parçasıdır. Sıklıkla okul öncesi dönemde çocukların ihtiyaca yönelik temelde ilgi görmeyi hedefleyen yalanları olabilir. Burada çocuk, aldatıcı olmaktan ziyade ilgi görmeyi hedefler. Ebeveyne düşen görev ise, çocuğun duygularını ve düşüncelerini iyi anlamaya çalışmak olmalıdır. Yeterince ilgi gördüğünde çocuğun bu tarz yalanlara başvurusu da azalacaktır.

Özgüveni düşük çocuk da yalan söyleyebilir

Daha ilerleyen yaşlarda özellikle baskıcı ve suçlayıcı bir aile ortamı varsa çocuk, davranışının sorumluluğunu almak yerine cezadan kaçmak için yalana başvurabilir. Özellikle fiziksel şiddet gören, tehditlerin yoğun kullanıldığı bir ailede büyüyen çocuk, yaptığı herhangi bir yanlış ya da yerine getirmede görevler ve buna karşı gelecek tepkilerden korktuğu için yalana başvurabilir. Sosyal ortamda kendisini değersiz hisseden, özgüveni düşük olan çocuklar da, kendini yüceltmek ve beğenilmek amaçlı da doğru olmayan söylemlere başvurabilir.

Ebeveynler kendi davranışlarını sorgulamalıdır

Çocuk yalan söylüyorsa, ebeveynlerin kendilerini, kendi davranışlarını sorgulamaları önemlidir. Örneğin, baba-çocuk arasında kalan sırların "Bunu annene de demeliyim!" gibi cümleler ile çocuğa söylenmesi onu yalana teşvik edebilir. Yeterince ilgi göstermemek, devamlı olumsuz davranışları eleştirmek, aşırı tepkiler vermek, şiddet uygulamak, çocuğun kendi değerliliğini sorgulatır ve bir savunma mekanizması olarak yalan söylemeye neden olur. Dikkat eksikliği ve hiperaktivite ya da diğer yıkıcı davranış bozukluklarında da herhangi bir amacı olmayan, önüne geçilemeyen yalan söyleme davranışları diğer davranım sorunları ile beraber karşımıza çıkabilir.

Çocuklarda yalan söyleme davranışı tedavi edilebilir

Erken çocukluk dönemindeki hayal ürünü söylemler dışında çocuk yalan söylüyorsa, bir şeyler yolunda gitmiyor demektir. Bu noktada yalan söyleme davranışı alışkanlık haline almadan çocuğun neden yalan söylediğinin anlaşılması, yalan söylemeye neden olan süreçlerin ve altında yatan bir psikopatolojinin olup olmadığının değerlendirilmesi önemlidir. Unutmayın ki; çocuklarda yalan söyleme davranışı, altta yatan nedenlerin ortadan kaldırılması ve varsa psikopatolojiye yönelik müdahaleler ile tedavi edilebilir bir durumdur.